ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА CVI, БРОЙ 19 | СОФИЯ, 16 – 31 ОКТОМВРИ 2005 г. | ЦЕНА 0,60 лв.

e-mail: synpress@dveribg.net

- Среща на Междуправославната комисия за диалог с Римокатолическата църква стр. 3
- Православна богословска семинария в Ню Йорк – история и съвременно състояние стр. 4
- Човек на дъла – 65 години от блажената кончина на Старозагорския митрополит Павел стр. 5
- Природните бедствия – милост или наказание стр. 6
- Бог не е създал смъртта – из духовните беседи на прот. Ал. Шмеман
- Авторитетът в Църквата – произход и основания стр. 7

† Мелнишки епископ ГЕНАДИЙ

Духовен бисер в съкровищницата на Българската църква

170 години от построяването на манастирския храм „Успение Богородично" в Троянския манастир

В нашата страна има много красиви места, които привличат хиляди посетители и преживяванията духовна радост остава у тях трайни спомени. Тези места вдъхновяват поети и писатели, а у мнозина чужденци поражда особено умиление. Сред Балкана е разположен и Троянският манастир – една светиня, с която се свързват важни исторически събития за нашия народ, голяма част от културата и традициите ни, както и живота на хиляди жители духовници.

Сведения за началото на Троянския манастир „Успение на Пресвета Богородица" намираме в манастирската летопис, съставена вероятно през 1835-1836 г., в други, по-късни, записани предания и приписки, както и от сведенията на доскоро живи свидетели. Според неизвестния летописец началото на светата обител е 1600 година, но не е изключено група монаси да са се установили там по-рано. Допуска се, че манастирът започва живота си като малко монашеско братство, чиито членове са били събрани за изповядване на православната вяра, за служение на Бога и лично усъвършенстване. Оттогава Бог благослася светата обител като пресвяновлно мюсто на спасителна благодат, чудеса и духовно просвещение, които продължават и днес. За Троянския манастир може да разказваме дълго, но тук ще се ограничим, като поставим конкретен акцент на нашия разказ, а именно – църквата „Успение на Пресвета Богородица", защото през тази година се навършват 170 години от построяването ѝ.

Църквата е разположена в двора на манастира като кръстообразна куполна постройка с широк притвор и открита галерия около

Троянската чудотворна икона „Св. Богородица Троеручица", XVII в.

северозападните стени на притвора. По външен архитектурен вид тя прилича на църквата в Хилендарския манастир в Атонската планина, но в действителна богомолие подобно на светогорската църква. От надпис с тухли върху външната й южна стена се вижда, че е построена през 1835 година. На 7-8 м северно преди нея се е издигала стара църква „Рождество Богородично", която е неизвестно кога е построена и от нея е останал само престолният ѝ камък. В същата част на двора, близо до новата църква, е било старото манастирско гробище. Останките на покойните троянски братя са събрани и положени в гробницата пред олтара на новата църква.

Църквата „Успение на Пресвета Богородица" е зидана с ломен камък, а след това е облицована с дялан шуплест варовик и големи черешникови тухли по фасадите. Съвкупен вид камък е използван за корниците и за купола на църквата, който има форма на барабан.

Наред с построяването на църквата монасите пожелали тя да бъде изографисана, тъй като съхраняването голямото духовно въздействие на православната иконопис върху вярата и религиозната култура на необразованото тогава български народ. Иконите и днес продължават да бъдат свидетелите в образи за православните християни, а изпяснените на тях лицове – посредници между Бога и нас и образци за следване в живота. Изразителна на монашеского желание били игуменът йеромонах Партений и неговият приемник и ученик йеромонах хаджи Филотей от Совот, самият той даровит художник и образован монах.

Управата на манастира поканила Захари Зограф да изографиса църквата „Успение на Пресвета Богородица", който вероятно започнал своята работа през 1847 г. със средствата на троянските монаси. Това се забелязва от надписите под кръстоносните портрети в църквата, като главният надпис звучи така: „В слава на Светата, Единосъщна, Животворяща и Неразделна Троица, Отца и Сина и Св. Духа, изографиса се този свят храм „Успение на Пресвета Богородица" с иждивението на боголюбивите християни. Това става на 10 септември 1848 г., при игумена йеромонаха хаджи Филотея. Изографиса еръката си Захари Христов, иконописец от Самоков."

Според специалисти по православно християнско изкуство, църквата в Троянския манастир е един от шедьоврите на Захари Зограф. Освен голямото си дарование той вложил там и много любов както към Бога, така и към троянските монаси. Благодарение на църковното им служение и просветната им работа светлината на евангелското слово прониквала в цялата околност и изпълнявя ня. Нимаа запазени сведения кои са били помощници на Захари Зограф, дали е имал такива и при какви условия е извършено изписването на храма. Подобно на тогавашни художници и Захари Зограф при изографяването на църквите се ръководел от популярното тогава помагало за иконописци „Стематография". То е съставено от йеромонах Христофор Жефарович и издадено във Виена през 1741 година. В тази книга се съдържат ценни модели за ликове на славянски светци и традиционни техники за църковна зография.

На стр. 3

АМВОН

Будната съвест сочи пътя на покаянието

Християнските подвижници напускали света и се уединявали в пустинни места, за да останат насаме с Бога, да се вглъбяват в себе си, и очиствайки се от страстите и похотите, и издигайки се на духовна и нравствена висота, да станат ходатаи пред Бога за хората, останали в света.

Такъв е и днес честваният (27 октомври) преподобни Димитрий Басарбовски. Житието му е осъдно отъм данни. Живял е през 17 век. Препитавал се като пастир на животни. Отличавал се с будна съвест и страх Божи. Предаването разказва, че веднъж, когато пасял поверените му животни, неволно стъпил върху птиче гнездо и смазал намиращите се в него малки птиченца. Той преживял това като страшно прегрешение – да унищожи живота на невинни Божии създания – и се самонаказал да ходи бос три години, през лятото краката му да се разраняват от камъни и тръни, а през зимата да мръзнат в студ и мраз. Такова чувство на любов към всяка твар може да блика само из съдето на Божи избраник, озарен от ореола на светостта!

След деяне се поселил в един пещерен манастир в скалите край река Русенски Лом и там като монах прекарал остатъка от живота си в непрестанна гореща молитва към Бога, в строг пост и пълно въздържание от всякакво зло.

Свети Димитрий предузнал дена, когато трябвало да се представи пред Господа – излязъл от манастира, легнал между два камъка на брега на близката река и предал Богу дух.

Дълго время тялото на светеца лежало на това място неразложено. Но ето, пригоолили водите на реката, излезли извън коритото, разлели се нашарено, обхванали камъните и тялото на преподобни Димитрий и го завлекли на дъното на реката. Но Бог решил да прослави Своя раб и на земята, както го е прославил на небесата...

По тия места живеел благочестив християнин, който имал тежко болна дъщеря. Тя имала сънновидение: явил й се свети Димитрий и й казал: „Ще те излекувам, ако твоите родители извадят от речния пясък моето тяло" – и посочил мястото, където се намирало.

Още на сутринта бързо се разнесла вестта за този необикновен сън. Събрали се множество християни, които начело със свещениците отишли на посоченото място и открили мощите на преподобни Димитрий. Със сълзени молитви и песнопения те били отнесени в храма на родното място на светеца – Басарбово.

Пред мощите на светеца ставали множество чудеса. През 1774 година мощите били отнесени в Румъния, където почивят и досега в букурещката църква „Св. Три свети тели".

Братя и сестри, колкото по-издигнат духовно и нравствено е човек, толкова има по-силно развито чувство за вина и сълзане за греховност – видяхме как свети Димитрий Басарбовски се самонаказал за това, че неволно причинил смъртта на малките птиченца. А у мнозина съвестта им не заговаря дори при извършване на далеч по-тежки прегрешения. Често сме склонни да извиняваме някои свои простъпки и да приспиваме съвестта си с песнопенията: „Така правят всички!" Много християни, особено по време на Рождественския и Великия пост, идват на изповед без никакво покайно настроение, без никакво съзнание за греховност, заявяват, че не са сторили никому нищо лошо, като не пропускат да афишират какво добро са направили или пъ се оплакват от другите, или се извиняват с клишето „Всички сме грешни". Това само свидетелства, че такива хора не правят никакви усилия да се освободят от греховното бреме, че приемат греха за нещо нашьно в реда на нещата, че изобщо не са се вслушали в призива на Църквата да очистим съдрта си от всякакво зло.

Ако човек няма будно чувство и ясно съзнание за вина, той не може да трьгне по пътя на разкаянието, за да намери изкупление за греховете си. Необходимо е да се разкаем за прегрешенията си и чрез вярата и любовта да заживеем в Христа и да страдаме заедно с Него, та и Неговата праведност да премине върху нас. Амин.

Свещ. Йоан КАРАМИХАЛЕВ

ХРОНИКА *България*

Честване паметта на св. Йоан Рилски

Стотици вярващи от всички краища на страната се стекоха на **19 октомври в Рилския манастир** за празника на нетления основател и небесен покровител св. Йоан Рилски.

В препълнения с богомолци храм празничата св. Литургия отслужиха митрополитът на САЩ, Канада и Австралия Йосиф, Неврокопският митрополит Натанаил, Дряговитийският еп. Йоан, игумен на светата обител, Адрианополският еп. Евлогий, ректор на Пловдивската духовна семинария, Тивериополският еп. Тихон. Молитвено участие в службата взе Врачанският митрополит Калиник. Слово за св. Йоан Рилски Чудотворец произнесе митрополит Йосиф, който и тази година дойде на празника на манастира с голяма група християни от нашата епархия в Америка. На клира пяха семинаристи от Пловдивската духовна семинария.

Всички се помолиха за скорошното оздравяване на Негово Светейшество патриарх Максим.

Денят **19 октомври**, в който се чества паметта на св. Йоан Рилски, е определен от Общината на Дунавица за празник на града. По традиция, тържествена св. Литургия в този ден бе отслужена в катедралния храм „Св. Георги Победоносец". Богослужението, в което взе участие протосингелът архим. Йоан и свещеници от София, оглави преосвещеният Знеполски еп. Николай, викарий на Софийската митрополит.

По решение на Епархийския съвет и с благословението на Българския патриарх и Софийски митрополит Максим от архиерейският наместник на Дунавица духовна околия

На **19 октомври** своя празник чества и най-старото духовно учебно заведение в страната ни – **Софийската духовна семинария**, което има за свой небесен покровител Рилския светец.

Учениците и много гости се събраха в семинарския храм „Св. Йоан Рилски" за тържествената св. Литургия, отслужена от високопреподобните архим. Наум, главен секретар на Светия Синод, и архим. Сионий, ректор на Семинарията, йером. Антим, игумен на Клисурския манастир, и столични свещеници.

След богослужението тържественото продължи в концертната зала на Семинарията. Доклад за ролята на семинарското образование изнесе г-н Цветан Чиков, възпитател в учебното заведение.

Програмата продължи с концерт-рецитал на хор от семинаристи, който изпълни народни песни.

Официални приветствия бяха поднесени от името на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим; от министъра на образованието г-н Даниел Вълчев, от доц. Емил Трайчев, декан на Богословския факултет на Софийския университет, и др.

Приветствия от имената и проф. Йован Желев, директор на Дирекция „Вероизповедания".

След това на гостите бе предложен празничен обяд.

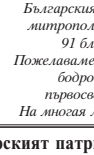

На 29 октомври Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит МАКСИМ навършва 91 благословени години.
Пожелаваме му крепко здраве, духовна бодрост и дългогодишно първосвятителско служение!
На многая лета, Светейши Владико!

Българският патриарх Максим – почетен гражданин на гр. Троян и честване 170-годишнината на храм „Св. Параскева"

На **14 октомври** в Троян тържествено бе чествана 170-годишнината от построяването и освещаването на храм „Св. Параскева". На него се дължи и фактът, че Петковден е определен за официалния празник на град Троян.

Една жена в храма ми каза: „Господине, ние си имаме една църква в Троян, но каква...". Думи изречени повече от столетие, след като видният пътешественик Феликс Каниц пише за храма: „Църквата, изградена през 1835г. е единствената архитектурна красота на града".

През далечната 1835 г., в условията на османското владичество е завършен строежът на храма, а в деня на св. Петка е осветен. Преди 170 години нашите достойни предци са извършили едно велико дело, а днес троянчани и всички българи си го припомняме.

Св. Литургия за празника отслужиха високопреосвещените синодални архиереи: Варненският и Великопреславски митрополит Кирил, в съслужение с Врачанския митрополит Калиник, митрополитът на САЩ, Канада и Австралия Йосиф, Неврокопския митрополит Натанаил, Русенския митрополит Неофит, Ловчанския митрополит Гавриил, Доростолския митрополит Иларион и свещеници от епархията.

Сред официалните гости бе и Негово превъзходителство посланикът на Руската федерация г-н Анатолий Потапов.

В препълнения с богомолци храм повед, посветена на честваната светица, произнесе митрополит Йосиф, който не скри вълнението си и от факта, че именно там преди много години е постриган за монах от тогавашния Ловчански митрополит и дивнен Български патриарх Максим.

От името на Светия Синод на БПЦ бе отправена сърдечна благодарност към всички дарители, подпомогнали обновлението на храма. По този повод кметът на град Троян г-н Дилян Еникин бе награден с орден „Св. Климент Охридски" за заслуги към БПЦ, който ще му бъде връчен лично от Негово Светейшество Българския патриарх Максим.

Бяха отличени и трима свещеници, чрез които и председателят на църковното настоятелство на храм „Св. Петка" отец Марин Войнов.

Тържествата продължиха на градския площад, където от името на Негово Светейшество Българския патриарх Максим и Св. Синод Варненският и Великопреславски митрополит Кирил отправи поздравление към троянското гражданство. В своето слово митрополит Кирил подчерта, че Троянският край е дал много на сви ни Църква и българския народ.

Бе обявено и решението на Общинския съвет Негово Светейшество Българският патриарх Максим да бъде обявен за почетен гражданин на Троян.

Никола ПЕТКОВ

Вести от Видинска епархия

На **14 октомври** храм „Св. Петка" в с. Долно Церовяне, Ломска духовна околия, отбеляза своята 170-годишнина от построяването си. По този повод Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Доментиан отслужи св. Литургия в съслужение с храмовото духовенство.

На следващия ден **15 октомври** епархийският архиерей отслужи пълно обновление на храма в гр. Брусарци, който е посветен на св. Петка Българска. Митрополит Доментиан отслужи първата св. Литургия в обновения храм в съслужение с архиерейския наместник на гр. Лом прот. Цветан Андонов и местното духовенство при стечение на много народ.

На **16 октомври** празнично архиерейско богослужение заради жителите на гр. Монтана. Там по инициатива на кмета на града г-н Златко Живков и председателя на църковното настоятелство г-н Емил Цеков с направен основен ремонт на покрива, фасадата и интериора на храм „Св. Кирил и Методий". В празничния неделен ден високопреосвещеният митрополит Доментиан отслужи пълния чин на обновлението на пръстените с богомолци храм.

Храмов празник на 1000-годишния манастир „Свети Йоан Рилски Чудотворец" бе честван на **19 октомври** в манастира, който се намира край град Чипровци. По този повод тържествена Литургия отслужи Видинският митрополит Доментиан в съслужение с игумена на манастира архим. Евсевий и свещеносл ужители от околността.

Празникът продължи с поетен курбан за стотиците вярващи, които се стичат в този ден в обитела от близки и далечни селища.

Областният управител на Монтана инж. Тодор Върбанов, директорът на „Гражданска защита" в региона инж. Николай Пенчев и кметът на Чипровци Иван Марков разгледаха църквата и кулата-костница в манастира, вдъхновени благодарение на общите усилия на областната администрация в Монтана и на общината в Чипровци. От правителствената Комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи за манастира бяха отпуснати 80 000 лева. С тях са отстранени повредите по сградите, нанесени от проявените дъждове през пролетта и лятото на тази година. За възстановяването на най-стария православен манастир в областта са използвани и средства на дарители, а също и доброволен труд на чипровски майстори.

На **23 октомври** Видинският архиерей извърши обновление на храм „Св. Димитрий Солунски" в монтанския кв. „Мала Кутловица". След това митрополит Доментиан отслужи св. Божествена литургия в съслужение с местното духовенство при стечение на множество богомолци. Инициатива за ремонта на храма е на общинската управа на града и църковното настоятелство.

Архиепископата св. Литургия и обновлението събраха над 120-годишнината от построяването и освещаването на храма. Построен е от българи, преселили се по времена на турското робство в Диарбекир, където също си построяват храм. Завръщат се в освободена България през 1884 г. и на следващата година село Доброплодно се здобива с православен храм. *ЦВ*

Вести от Варненска и Великопреславска епархия

На **16 октомври** храм „Св. Йоан Рилски Чудотворец" в с. Доброплодно, Варненска общност, беше обновен от Варненския и Великопреславски митрополит Кирил в съслужение с протосингела на Варненската митрополия архимандрит Серафим, икоиом Мина Минчев от катедралния храм „Св. Неделя" в София, чийто баща е родом от селото, и свещ. Христо, обслужващ енорията, протодякон Алеко Рачев и йеродякон Герасим.

На богослужението присъстваха кметът на с. Доброплодно г-н Герасим Герасимов, зам.-кметът на община Ветрино г-жа Ирина Маджарова, председателката на ОС на община Ветрино г-жа Багряна Илиева, дарители и спомощ ователи, множество миряни от селото и областта.

На 19 **октомври** се навършиха три години от смъртта на

Негово Високоблагоговейство ставрофория свещеноиконом ПЕТЪР СТЕФАНОВ СТАНЧЕВ

На 16 октомври, неделя, в църквата „Св. Николай Чудотворец" в гр. Смолян, кв. „Устово", бе отслужена заупокойна св. Литургия и панихида.

Бог да го прости!

Навършила се шест месеца от смъртта на

Негово Високоблагоговейство ставрофория свещеноиконом ДИМИТЪР ВАСИЛЕВ ПУНЕВ

дългогодишен свещенослужител при столичния храм „Св. Седмочисленици". На 16 октомври в храм „Св. Седмочисленици" бе отслужена панихида.

Бог да го прости!

Румъния дарява на БПЦ св. мощи

По молба на Негово Светейшество Българския патриарх Максим патриархът на Румъния Теоктист дарява на българския манастир икона с образа на св. Димитрий Басарбовски с вградена частица от св. му мощи. Иконата е предназначена за Басарбовския манастир, където се е подвизавал преподобния. Светата обител се намира на десет километра от Русе.

Безценният дар ще бъде донесен в манастира на **27 октомври** от официална румънска църковна делегация.

През 1767 г. мощите на св. Димитрий Басарбовски са били отнесени от с. Басарбово в Букурещ от генерал Петър Салтиков. Днес, 238 години по-късно, частица от преподобния светец, небесен закрилник на Басарбовската св. обител, се завръща в родна земя и ще бъде положена за съхранение и поклонение в манастира.

Повече за Басарбовския манастир на www.monastery.mlnk.net

Ангел МЛАДЕНОВ,
секретар на Русенска митрополия

Предупреждение от Дирекция „Вероизповедания"

През последните месеци неизвестен мъж, представящ се под различни имена – Иван Георгиев, Иван Петков, Иван Кръстанов, Иван Добрев, Иван Николов – се представя за служител на дирекцията и от името на директора Иван Желев се обажда по телефона на много духовници, предимно монаси (архимандрити, йеромонаси), за да иска сведения за личните им данни (дата и място на раждане, образование, жизнен път и пр.). Вече е разговарял с десетки духовници и е сбирал тази информация, която освен недискретно е и противозаконно. За съжаление повечето от измаяните нерядко са му съобщили най-подробно всичко, а после се обаждат в дирекцията да проверят дали искаме такова данни.

Той звъни обикновено от уличния телефони с карта и е трудно да бъде засечен. Но така или иначе, Дирекция „Вероизповедания" е длъжна да обяви, че няма нищо общо с този измаяник, нито пък сбира личните данни на православното духовенство.

Препоръчваме да се иска лична среща с въпросния господин, за да бъде най-после разкрит той. Но в никакъв случай не давайте сведения за себе си по телефона! Не знаем какво е целта на господина, но самите му измамни методи вече са четат недобронамерност.

Молим също така, въпросното съобщение да се разпраси и сред онзи духовници, които нямат и не ползват Интернет.

Проф. д-р Иван Ж. ДИМИТРОВ,
директор на Дирекция „Вероизповедания"

✝ IN MEMORIAM

ХРОНИКА *От обета*

Среща на Междуправославната комисия за диалог с Римокатолическата църква

От 11 до 13 септември се състоя среща на Междуправославната комисия за богословски диалог с Римокатолическата църква. Представителите на Поместните православни църкви в Смесената комисия за богословски диалог с Римокатолическата църква се събраха на заседание във „Фенер" – Истанбул, по покана на Негово Светейшество Вселенския патриарх Вартоломей, за да разискват въпроса за развитието и перспективите на богословския диалог между двете деноминации. В срещата участваха представители на Константинополската, Александрийската, Антиохийската, Йерусалимската, Руската, Сръбската, Румънската, Българската, Грузинската, Кипърската, Гръцката, Полската, Чешко-Словашката автокефални църкви, както и Финландската и Естонската автономни православни църкви. Отсъстваха само представители на Албанската православна църква.

По решение на Светия Синод на БПЦ и с благословението на патриарх Максим нашата Църква беше представена от Негово Високопреосвещество Видинския митрополит Дометиан и проф. д-р Иван Желев, които пристигнаха в Истанбул на 10 септември и бяха посрещнати от представители на Вселенската патриаршия и българския свещеник в Цариград прот. Ангел Велков.

Срещата започна на 11 септември с отслужването на св. Литургия в катедралния храм на Вселенската патриаршия „Св. вмчк Георги". В своето приветствено слово на 12 септември патриарх Вартоломей поздрави представителите на поместните църкви, като подчерта значението на богословския диалог и неговото продължаване. Той заяви: „Вселенската патриаршия винаги се моли да се осъществи сближаването на най-древните църкви и предвижда и да се отхвърлят всички пречитствия пред единството на християните... Обаче по въпросите на вратата единството е необходимо и трябва да се постигне в структурата на неразделната Църква отпреди схизмата... Нека не забравяме, че за този диалог сме отговорни пред Бога и историята." За председателя на Междуправославната комисия бе избран Пергамският митрополит Йоан (Зизиулас), университетски професор и академик, който ще бъде и православен съпредседател на Смесената комисия за диалога между православните църкви и римокатолиците. От страна на Римокатолическата църква съпредседател е кардинал Каспер, отговарящ за международните отношения при Ватикана.

Изказванията на участниците бяха акцентирани въ три точки: 1. Да бъде ли продължен прекъснатия за няколко години диалог с Римокатолическата църква; 2. Кои са главните проблеми на единението и как могат да бъдат преодолени те; 3. Кои поместна църква да бъде домакин на планираната през идната година среща между 30 представители на православната общност и 30 представители на римокатолическата. Отново бяха повдигнати и проблемите с уникатството и проузелитизма в някои райони с традиционно православно вероизповедание.

Всички изказали се застанаха зад идеята диалогът да продължи. Бяха разменени мнения относно хода на богословския диалог в непосредственo бъдеще. Всички участници се съгласиха, че поради заслепения интерес на Запада към православното богословие и православната духовност диалогът трябва да бъде продължен, но първата крачка по пътя към единение е обезсъждането на проблема за еклезиологията и за главенството в Църквата. Макар на този етап различията и трудностите да изглеждат непреодолими, „нашето послушание към Христовата заповед за единение, ни задължава да полагаме усилия в тази посока с разбирането, че резултатът зависи от Бога, понеже ние само садим, но Бог прави да израсте" – се казва в изработеното от комисията съвместно комюнике.

По време на престоя си в Цариград участниците в срещата имаха възможността да посетят манастира „Балкли" и да се поклонят на светините.

По настойчиво желание на Българската църковна община и с благословението на патриарх Вартоломей, Негово Високопреосвещество Видинският митрополит Дометиан отслужи на Кръстовден св. Литургия в параклиса при Българската Екзархия „Св. Йоан Рилски" в съслужение с прот. Ангел Велков. Молитвено присъствах представители на Българското генерално консулство в Истанбул и много наши съкръдници.

Ал. КАРАМИХАЛЕВА

Призив

С благословението на Софийска митрополия започва изграждането на православен храм, посветен на св. Иконад Мирликийски Чудотворец. Храмът ще се намира в с. Ребро, Перникско, и ще обслужва жителите на селото и околните селища, които понастоящем нямат храм.

За дарения: Банка ДСК ЕАД клон гр. Брезник; банкова сметка 1030680909; банков код 30013037.

Духовен бисер в съкровищницата на българската църква

От стр. 1

Според специалисти по православно християнско изкуство църквата в Троянския манастир е един от шедьоврите на Захари Зограф. Освен голямото си дарование той вложил там и много любов, както към Бога, така и към троянските монаси. Благодарение на църкковното им служение и просветната им работа светлината на еванелското слово прониквала в цялата околност и извън нея. Нямаа запазени сведения кои са били помощници на Захари Зограф, дали е имал такива и при какви условия е извършено описваното на храма. Подобно на тогавашни художници и Захари Зограф при изграфкирането на църкките се ръководел от популярното тогава помагало за иконописци „Стематография", е съставено от йеромонах Христофор Жефарович и издадено във Виена през 1741 годна. В тази книга се съдържат цяони модели за ликове на славянски светци и традиционни техники за църкковна зография.

Естествено ние няма да се спираме на богатата история на църкката в Троянския манастир, който е в центъра както на богослужебния живот на братството, така и място за молитва, изцеление и надежда за хиляди християни и невярващи. Ще назовем само поважните иконописни прояви на Захари Зограф, по-характерното при разполагането на съответните образи, и ще посочим някои ктитори, чиеч които църкката придобива велелепието, което пленява човека и въздейства върху сърцето му.

Нека назовем само някои ктиторски портрети и централни персонажи в храма. На южната стена Захари Зограф изписва образите на двадесет и осем монаси, трима троянски брата, които са образували цялото братство през 1848 годна. Тоои монолитно композиционен портрет е единствен в българската православна иконопис. Като исторически сведения за нас Захари Зограф изписва имената на всеки монах на камилавката му. Имената на двайсет и двама монаси не могат да бъдат открити и над вратата на западната страна на храма.

Върху северната стена на църкката са изграфкирани образите на хаджи Петър Бальов от Троян и на Спас Маринов, както и тези на съпругите им, а на южната – ликовете на чорбаджия Христо Петков и на Ангел Памуччи, които образите на жените им. Ще пропуснем имената и на други щедри ктитори и защитници на манастира. Въръ северната стена особено цвенто е изображението на тогавашния игумен на манастира йеромонах Филотей, както и автопортретът на самия Захари Зограф. Този портрет е един от трите известни негови портрета, а другите два се намират в Преображенския манастир и в църкката „Св. Николай" в Бачковския манастир.

Ктиторските образи са много ценни паметници не само на християнското изкуство, но и за историята и етнографията. От тях може да се разбере много за облеклото, традициите и по-важните характеристики на тогавашното българско просветено и поземоежно съсловие.

Както разбираме, това е второстепенна страна на църкковната иконопис в Троянския манастир, основната е съдържателната, в която се загатват веруочителните истини на Православната църкка и основните събития от живота на Иисус Христос и Пресвета Богородица. Събитията и образите с религиозно-нравствено съдържание са изпсани според установените изисквания на Православната църкка. Разположението на образите в цялостните изографкирани на храма е съобразено с традициите на нашата Църкка. В своето творчество Захари Зограф се ръководи както от правилата за зография, така и от своето родолюбие. Затова той се е отнасял с дълбоко уважение към онези, които са съдействали за храмостроителството в нашата страна и за благоустрояването на църкките.

В централния купол на храма Захари Зограф изобразява Иисус Христос Вседържателят, заобиколен от ангели, а на западната стена, над северния вход, е представено успението на Пресвета Богородица. Този църкковен сюжет заема централно място сред всичко останали стенописи. Божията Майка е изобразена сцъо в олтара и в притвора. На входа на църкката откриваме различна църкковна визия при изписването на Иисус Христос и Пресвета Богородица с Младенеца.

Манастирският храм „Успение Богородично".

„Успение Богородично".
Стенопис от храма, 1847-1849 г.

В църкката са изографисани цъщо образите на св. брата Кирил и Методий, на светци лечители и на руски светци.

Сред стенописите на Захари Зограф в църкката „Успение на Пресвета Богородица" уникален по авторска композиция и художествено изпълнение е дъвроезбенният иконостас, който впечатлява с богатите си орнаменти и майсторското изящество.

Построяването на новата църкка „Успение на Пресвета Богородица" през 1835 г. и нейното зографкисване през 1847/1848 г., възобновяването на Троянския манастир и напредъкът на неговия църкковен и просветен живот в голяма степен се дължи на помощта на благочестивия християни от околностите и на заможни спомощствователи. За тях дългът да подкрепят Църкката, вярата и народната просвета бил основен. Към назованите ктитори ще добавим и имената на братята Стоян и Вълко Чалъкови от Копривщица, чрез чието застъпничество пред турските власти манастирът получил грамота за ставропигия, фермани и разрешения за построяване и ремонт на църкви.

Посочените дотук имена на дарители не са достатъчни, за да изразим благодарността и преклонението си пред паметта на стоитите православни християни – богати и бедни, които с пари, имот, храна или чрез духовно милосърдие са помагали на Троянския манастир. Макар и безимени, те биват споменавани на църкковните служби в манастира и им се отдава почит като на знайните.

Споменъществателната традиция е жива в манастира. И днес църкката „Успение на Пресвета Богородица" получава от поклонници и ктитори драгоценни дарове, църкковни утвари и други потрябни предмети. Някои от тях се пазят в съдъхранилището на църкката, а други са изложени в музея на манастира.

Когато говорим за църкката в Троянския манастир и за иконите в нея, не може да не спрем вниманието си конкретно на иконата на Пресвета Богородица Троеручица. Макар за чудесата на Божията Майка в манастира да не е записано почти нищо, може с голяма убеденост да мислим, че те са неизбройни и спасителни. От два и века Дева Мария лекува всеки, който с вяра се поклана на чудотворната й икона: очистяет се прокажени, на онемелите се дава да проговорят, изгонват се бесове и на всеки въз всичко се помага. Божията Майка подкрепя не само православните християни, но и друговерци, например мюсюлмани, които също прибягват до нейната помощ.

Нека да разкажем за едно чудо, което Пресвета Богородица извършва през 1837 г. въръ стотици мъже, жени и деца. На храмовия празник в църкката дошли стотици болни и изплашени от вълнуващата тогава чума, която поразявала населението. Изтощеният с чает от братството приели народа, молили се, причастили се, служили на болните в продължение на седмици. Нито един от тях, които били под покрива на Пресвета Богородица, не се разболял и не се оставал неизлекуван, обратно, тези монаси, които напуснали манастира поради страх да не се заразят, не оцелели.

И днес Троянският манастир извисява духовния си ръст в Балкана. Централен храм, чийто кубелей ще се празнува на 28-29 октомври т. г., изъпва произобилна благодат за богомолците и поклонниците. Храмът продължава да бъде място за молитва и свещенодействие, където монасите всекидневно благодарят на Бога и Го хвалят за Неговите благодеяния. Мнозина тук приемат дарения и благодеяние под покрова на Божията Майка, други се свързват в благословен брак; не са малко и тези, които с вяра в Пресвета Дева оздравяват.

Бог благославя Троянския манастир и неговото величие ще продължава да расте заедно с годините му.

ПРАВОСЛАВНОТО ПО СВЕТА

Православна богословска семинария в Ню Йорк

История и съвременно състояние на семинарията „Св. Владимир“

Православната богословска семинария „Св. Владимир“ в Ню Йорк е висше учебно заведение по богословие, което вярно пази традицията на православната християнска вяра. Неговата основна цел е подготовката на духовници и миряни, в служба на Православната църква по света.

С основаването й през 1938 г. за нейн патрон е избран великият равноапостолен Киевски княз Владимир. Св. Владимир разпространява православната християнска вяра в Киевска Рус от Константинополи през 988 година. Паметната 1988 г. съвпада с деветстотин и петдесетата годишнина от покръстването и просвещаването на Русия, в потвърждение мисионерския характер на Семинарията в Северна Америка.

През изтеклите шест десетилетия Православната богословска семинария „Св. Владимир“ е придобила национална и международна известност за академични заслуги. Тя е добре позната като център за православно обучение, изследване и квалификация. Част от най-високо уважаваните богослови от миналия век са преподавали и продължават да преподават в училището. Следайки традицията на великите църковни отци – светителите Василий Велики, Григорий Богослов и Йоан Златоуст – патрони на семинарския параклис „Тримата Йерарси“, училището се ангажира в поддържането на най-високите стандарти на богословско образование. То е официално признато от Асоциацията на богословските школи в САЩ и Канада (ATS), превръщайки по такъв начин научните степени, които Семинарията дава в признати от всеки колеж и университет в света.

„Св. Владимир“ допринася и за единството на Православната църква в Северна Америка и за междуправославното сътрудничество на всички равнища на църковния живот. Придържайки се твърдо към апостолската християнска вяра и традиция, Семинарията се стреми да даде на своите възпитаници православна визия за служение на Бога, Църквата и света.

Най-голямото съкровище на Православната богословска семинария „Св. Владимир“ винаги е бил нейният преподавателски състав. Сред бележитите православни учени и богослови, преподавали в класните й стаи, са: Николай Лоски (поч. 1965 г.) – доайен на руските философи и бивш професор в Университета в Санкт Петербург; Г. П. Федотов (поч. 1951 г.) – бивш университетски преподавател по средновековна история и професор по история на Западната църква и агиография в Православния богословски институт „Св. Сергий“ в Париж; Николай Арсениев (поч. 1977 г.) – богослов – придобил известност с публикациите си върху мистицизма на Източното християнство; Александър Богомолов (поч. 1980 г.) – дал своя принос в областта на богослужебната химнография и канонично право; София Куломзина (поч. 2000 г.) – бележита фигура в православното християнско образование и възпитание.

През последните години начело на Семинарията застават изтъкнати преподаватели, които изпълняват длъжността на нейни декани. Сред тях са отците: Георги Флоровски (поч. 1979 г.), Александър Шмеман (поч. 1983 г.) и Йоан Майендорф (поч. 1992 г.).

Десетилетието на отец Флоровски като декан

на Семинарията (1949-1955 г.) очертава характера и насоките в развитието и, утвърждавайки, че училището е американско и всетворъсливо. Едни от най-видните теоложки на XX в., той е автор на произведения, станали класически сред православната богословска литература. Отец Флоровски е авторитетен участник в икуменическото движение и един от основателите на Световния съвет на църквите.

Отец Александър Шмеман заема поста декан

на Православната богословска семинария „Св. Владимир“ в периода 1962-1983 г. Авторитетът му като университетски преподавател, свещеносъслужител и лектор сред поколения студенти и бивши възпитаници на Семинарията е безспорен. Той е известен със способността си да предаде смисъла и значението на св. Литургия и църковното измерение на св. Евхаристия. Личното участие на отец Ал. Шмеман в живота на Църквата, посвещаването му на междуправославното сътрудничество и единство, приносът му в борбата за самостоятелността на Православната църква в Америка, лекциите и произведенията му – винаги в църквата и за Църквата – остават трайно в съзнанието на студентите. Под неговото ръководство Семинарията бе приета за равноправен член на Американската асоциация на богословските школи (ATS).

Отец Йоан Майендорф – един забележителен православен богослов,

писател и професор по църковна история и патристика, заема поста на декан в периода 1983-1992 г. Под неговото ръководство и авторитет Семинарията развива и усъвършенства програмите си за придобиване на магистърска и докторска степени. По време на деканското ръководство на мандат като декан, отец Майендорф подема мащабна кампания за построяване на нова семинарска библиотека със значително по количество и разнообразие библиотечен фонд.

В притвора на малък параклис, намиращ се в района на Семинарията „Св. Владимир“, се пазят и ежедневно се споменават по време на богослужение имената на преподавателите, които са завършили земния си път.

За да подкрепа авторитета и отстоява достиженията академично ниво, Семинарията поставя високи изисквания към своите професори и преподаватели. Настоящият преподавателски състав е удивителна група от хора, различни по свои произход, подготовка и квалификация, представители на разнообразни академични традиции. Преподавателското тяло е обединено от целта да обезпечи православното богословско образование в Америка, поставяйки си индивидуални специфични задачи, определени от изискванията и потребностите на студентите. Изискванията са утвърдени от управителното тяло на Семинарията, включващо богослови с висока академична подготовка, компетентност и практически опит в църковния живот.

Преподавателският състав приема, че мисията на един православен богословски институт надхвърля границите на класните стаи. Всяка година ученовете на факултета приемат многобройни покани да четат лекции в университети и колежи в Северна Америка и чужбина, да организират беседи на бивши възпитаници на Семинарията и икуменически срещи. Те участват в икуменическия диалог, приемайки за свой дълг да говорят от името на Православната църква, като публикуват свои статии в богословски, социални и етнически издания, сътрудничат на научни списания, енциклопедии и речници. Преподавателите в Семинарията са превели, редактирали и написали повече от четиридесет книги в областта на историята на Православната църква, нейното учение и духовен живот.

Обучението в Православната богословска семинария „Св. Владимир“ е обогатено от присъствието на гост-професори, сред които през последните години се изявяват способните и ерудирани учени: Питсбургският митрополит Максим, о. Стенли Харакас, о. Теодорос Стилианопулос, о. Джон Брек, д-р Ремус Рус, проф. Дмитрий Поспислоски, проф. Ричард Шнайдер и др.

Православното богословско образование в Семинарията „Св. Владимир“ е немислимо без литургическото богослужение.

Св. Литургия е в центъра на семинарския живот

В учебния параклис студентите се чувстват обогатени и призовани да служат на Бога и ближните. Всекидневното богослужение е контекстът, който дава смисъл, едновременно на академичния и колективния живот. То е място, където човешкото сърце се преобразява, поради което практиката на ежедневните служби формира православния мироглед на семинариста и е крайъгълният камък на духовното му изграждане. Характерна особеност на академичния живот е неговата обвързаност с богослужението. В потвърждение на това е твърдението на бившия декан на Семинарията о. Александър Шмеман, че семинаристът би трябвало да познава само три пътя – до класната стая, до библиотеката и до параклиса. Студентите вземат активно участие във всекидневния, седмичен и годишен богослужебен цикъл. Обикновено това означава утрени и вечерни служби в делничните дни в изтъкнатия период, както и утрени, вечерни служби и повечерие през постния период. Годишният богослужебен кръг обхваща и съботното всенощно бдение, неделната св. Литургия, както и специфичните празници и великопостни служби. Участието в богослужението се изразява и в ежедневното обслужване на учебния параклис и произнасянето на проповед. Съществен компонент в изграждането на православно съзнание у семинаристите е духовното ръководство и напътствие. Всеки студент има свой духовен отец и изповедник от средата на свещеносъслужителите в Семинарията или сред духовенството извън училището.

В продължение на шестте десетилетия от основаването на Православната богословска семинария „Св. Владимир“ много епископи, свещеносъслужители, дякони и миряни, които влизат в числото на бившите й възпитаници, са спечелили доверие и авторитет като пастири и църковни работници в страната и чужбина.

Висшето духовенство, получило образованието си в Семинарията

обхваща над 30 епископи, осигуряващи необходимото духовно ръководство в съответните епархии. Сред тях се отличават настоящият архиепископ на Православната църква в Америка – митрополит Теодосиос (Лазар), главата на Антиохийския православен диоцез на Северна Америка – митрополит Филип (Салиба), предстоятелят на Арменската църква – архиепископ Абак (Асадурян), митрополитът на Бейрут – Елиас (Ауди), главата на Етиопската църква – патриарх Павел (Габрайоанес) и др.

На стр. 5

Православна богословска семинария...

От стр. 4

Многинството от бившите възпитаници на Семинарията са действащи православни свещенослужители, но не малък е броят на отличените се като преподаватели в колежи, университети и богословски школи, както и на практикуващите полезни форми на служение, като социални работници и съветници в разнообразни църковни и светски среди.

Учебният процес и изследователската работа в Православния богословски институт „Св. Владимир" се подпомагат от

уникален по съдържание библиотечен фонд

намиращ се в новопостроената от фондация „Джон Г. Рангос" сграда. Създадена непосредствено след основаването на Семинарията през 1938 г., библиотеката притежава над 120 000 тома книги и 350 периодични издания, което я прави най-богатия на американския континент източник на литература в областта на православното християнство. Като научноизследователска колекция фондът й през годините е обогатяван чрез дарения, закупуване и придобиване на няколко значителни частни библиотеки, сред които са тези на бившите декани – отците Георги Флоровски, Александър Шмеман и Йоан Майендорф. За да посрещнат нуждите на научните изследвания и растящите потребности на студентите, библиотечните наличности редовно се попълват и актуализират.

Забележителна съставна част от книжния фонд на библиотеката са старопечатните книги и ръкописи. Сред тях изпъква Остроушка библия от 1581 г. – „Гутенберговата библия" на православния свят. На своите читатели – студентите, преподавателите и гостите на Семинарията, библиотеката осигурява трекова връзка с базата-данни на Американската богословска библиотечна асоциация (ATLA) и достъп до хиляди статии, намиращи се в богословските списания. За предоставяне на читателите необходимата им информация библиотечният персонал прави достъпни книгите си по целия свят чрез Международната библиотечна система (OCLC). Той включва висококвалифицирани библиотекари, придобили научни степени в библиотечната наука.

За улесняване на учебния процес и изследователската работа в Православния богословски институт „Св. Владимир" през 1968 г. е основано издателство и печатница, чиято цел е публикуване на книги с православно съдържание на английски език. От създаването си до днес издателството подготвя и реализира над 250 заглавия, спечелвайки си авторитет на най-голямата православна издателска къща в Западния свят. Ежегодно са представяни 12 заглавия, засягащи всички аспекти на православната мисъл и живот: догматика, история на християнската църква, тълкуване на Свещ. Писание, църковно право, християнска етика, църковна музика, иконография и богослужение. Издателството разширява диапазона на представяните автори извън преподавателите в Семинарията, включвайки професори от Оксфордския, Атинския, Московския и Харвардския университет, от университета в Принстън и др. Сред белетристите богослови и църковни историци, избрали това издателство, са: Диоклийски епископ Калистос (Уеър) – специалист по история на Източната църква, заслужил професор в колежа в Пембрук, д-р Ярослав Пеликан – уважаван преподавател по история и заслужил професор на Йелския университет, преподаватели от Оксфордския университет и др.

От 1952 г. преподавателите в Православния богословски институт „Св. Владимир" издават тримесечното списание: „St. Vladimir's Theological Quarterly", чиито статии са посветени на учението, историята и духовния живот на Православната църква. В него се разглеждат въпросите за Бога и творението, религията в Русия, темите от областта на християнската етика и актуалните проблеми за брака и семейството в съвременното общество.

Превод:
Рукя ДОНОВСКА

ДОСТОЙНИ АРХИЕРЕИ ОТ МИНАЛОТО

Човек на дълга

65 години от блажената кончина на Старозагорския митрополит Павел

„Не вие Мене избрахте, но Аз вас избрах и ви поставих да идете и да принасяте плод, и плодът ви да пребъдва"
(Йоан. 15:16)

Ревностен в своето архипастирско служение, митрополит Павел с любов и крепка вяра отдава силите си за развитието и благоустройството на Старозагорска епархия. Като достоен наследник на своя предшественик по катедра, митрополит Методий, и продължител на неговите дела, Старозагорският митрополит Павел с съзрдие постоянства в храмостроителството и възобновяването на редица храмове и църковни сгради. Обогатен от книжовния опит, придобит по време на учителстването и реторството му в Софийската духовна семинария, той отделя значително внимание и на книжовната и просветна дейност в Българската православна църква. Надарен с ясна мисъл, голямо красноречие и дейтайно познаване на каноничните постановления, той е предпочитан съветник и съседеседник, както сред своите съратари архиереи, така и от мнозина духовници и православни християни.

01.09.1909 г. йеромонах Павел е назначен за протосингел на Пловдивската митрополия, който длъжност изпълнява до 13.12.1917 г. На 26.12.1913 г. по решение на Св. Синод е въведен в архимандритско достойнство от Пловдивския митрополит Максим.

От 14.12.1917 г. архимандрит Павел е ректор на Софийската духовна семинария. Като такъв на 27.03.1921 г. в столичния храм „Св. Седмочисленици" е хиротонисан в епископски сан с титлата „Драговитийски". На 28.01.1923 г. е избран, а на 04.03. с. г. е и канонически утвърден за Старозагорски митрополит. От 1928 г. до 1932 г. и от 1937 г. до смъртта си митрополит Павел е постоянен член на Св. Синод. Автор е на множество проповеди и беседи от църковнонравствен и богословски характер, а заедно с това се занимава и с редактирането на редица богослужебни книги и помагала. През 1920/1921 г. той заедно с арх. Стефан (по-късно Софийски митрополит и Екзарх български) и протопрезвитер Стефан Цанков, и под председателството на Варненския и Преславски митрополит Симеон е член-секретар на духовната комисия при Св. Синод за преглеждане на Екзархийския устав. Впоследствие с председателя на смесената комиция от представители на Св. Синод и Министерството на вероизповеданията за преработване на изработения от Втория църковно-народен събор през 1921/1922 г. проект за Екзархийски устав, приет окончателно в завършен вид през 1932 г. Сред многобройните дела на митрополит Павел е и преглеждането, редактирането и издаването от Св. Синод през 1929 г. на Требника с паралелни текстове на църковнославянски и новобългарски език. През 1930 г. превежда от руски „Православен християнски катехизис", съставен от свещ. И. Жилов по пространния „Катехизис" на Московския митрополит Филарет, заедно с „Послание на източните патриарси за православната вяра" и знаменитото слово на св. Йоан Златоуст „За свещенството". Също така работи и върху учебниците по Закон Божий за прогимназиите и семинарията, а като добър познавач на църковнославянския език и на своя земен живот, той вдъхновява и напътства неуморно своето паство.

Наред с духовните си обязаности митрополит Павел отделя значително внимание и на социалната и благотворителна дейност в епархията и обществен живот. Председател е на старозагорския клон на Българския червен кръст, а от 1926 г. до 1935 г. е и главен ръководител на Съюза на православните християнски братства в България и постоянен сътрудник на списание „Християнска мисъл".

Митрополит Павел многократно е пратеник на Св. Синод в тогавашна Сърбия, където взима участие в множество конференции за обсъждане на редица важни въпроси от православно-християнския живот. Проф. Димитър Дюлгеров го характеризира като „Човек на дълга", а в спомените са за него Българският екзарх Стефан пише: „Той бе скромен в живота, дивен в делото и служението. Работеше не за похвала, а за полза на Държавата... Не познавам другиго с такава огромна логическа памет. Той бе като фотографически апарат – запечатваше всичко в съзнанието си и го изнасяше на показ, когато бе нужно. Той бе скромен като теменужка. Достойно и мъдро изпълняваше възложените му задачи."

Варна, 28 април 1924 г. след хиротонията на еп. Михаил. От ляво на дясно: Велики еп. Михаил, Старозагорски митр. Павел, Варненски и Преславски митр. Симеон и Левкийски еп. Варлаам

Смъртта покосява митрополит Павел внезапно, оправдавайки думите на Псалмопевеца: „Човек е като дъх; дните му – като преклонна сянка" (Пс.143:4). Почива на 04.10.1940 г. в с. Хаджи Димитрово, Казанлъшко, по време на среща от многобройните си обиколки из своята епархия. Погребан е до старозагорския катедрален храм „Св. Димитрий Солунски".

Борис ПАЦОВ

Природните бедствия – милост или наказание

Някога в древността богоизбраният еврейски народ, след освобождаването си от робство в Египет, получил чрез пророк Мойсей от Бога Закон, който уреждал взаимоотношенията между израилтянните и между човека и Бога такъв, че максимално да се ограничи човешката греховност. Важното в случая е, че хората имали избор да бъдат с Бога или против Него, от което, разбира се, щели да произлизат различни последствия. Чрез устата на пророка Бог говори: „Ако постъпвате според Моите наредби и пазите Моите заповеди и ги изпълнявате, ще ви дам дъждове, когато потрябва, и земята ще даде рожбата си... ще ядете хляба си до насита... и меч не ще мине през вашата земя". „Ако пък Ме не слушате и не изпълнявате всички тия заповеди, ако пренебрегнете Моите наредби, и ако душата ви се погнуси от Моите закони... то и Аз ще постъпя с вас тъй: ще ви прати страхотии, изтощение и треска... и ще сеете семето си напразно... ще паднете пред враговете си... ще сломя гордата ви упоритост... напразно ще се изтощава силата ви, и земята не ще дадe своята рожба... ще изтребят добитъка ви и ще ви намалят... Хляба, който подкрепя, ще унищожа у вас" (Лев. 26:3-26).

От устата на пророк Йеремия Бог пък казва на евреите, когато били в плен у вавилонците: „Аз те ударих с неприятелски удари, с жестоко наказание за многото твои безбожия, понеже твоите грехове се умножиха" (Йер. 39:14).

Оказва се, че казаното от устата на пророците Божие слово е валидно днес и за нас. Ето и ние пострадахме заради нашите безбожия и богоотстъпление. Големи наводнения, причинени от природната стихия и човешка небрежност, нанесоха огромни щети на стотици съхародници. Водата събори къщи и хора останаха без подслон. Унищожи се хиляди декари реколта. Изгаряи се добитък. Имаше дори и човешки жертви. Всичко това се случи през месец август тази година, а съвсем наскоро бедствието се повтори и ударт там, където предния път пропуска.

Питаме се защо се случи това. И ще отговорим: това беше допустимо от Бога наказание, причинено от нечистата сила (както случая с праведния Йов), който твори само зло и желае човешкото нещастие, но това беше за наше разумление. В Евангелието от Лука (13:4) Господ Иисус Христос казва следното, във връзка с една беда – падането на Силоамската кула, която убила 18 човека: „Мислите, че оная осемнадесет души... бяха по-виновни от всички живещи в Йерусалим? Не, казвам ви, но ако се не покаете, всички тъй ще загинете". В случая страдащите са едни, макар също да са грешни, е поука и вразумление за други. Потопът при Ной, последица от човешкото безумие и неразкание, не ли поука за нас? Гибелта на ханаанските градове Содом и Гомора, изгорени от дъжд и погълнати от дъното на Мъртво море, не е ли последица от човешката извратеност? И всичко това е поука за нас, които днес тъжем в същото беззаконие.

Грехът, проявен различно в разврат, идолопоклонство, егоизъм, жестокосърдечие, лицемерие и всякакви други пороци и греховни наклонности, както през Ноеви дни, така и днес е причинил у човека нравственото чувство дотолкова, че хората престанаха да разбират що е грях.

Когато Ной се обърнал към съотечествениците си с призива: „Покайвайте се, да ги отмине Божието наказание, те в недоумение за какво трябвало да се разкайват, говорели: „Ние живеем като всички хора!" Както тогава, така и днес, потъналата в мрак човешка душа е неспособна да осъзнае себе си, да види богоотстъплението си, да види грозотата си. И днес мнозина, ако ли не всички, казват: „Ама аз живея като всички останали!"

Падението на човека и в миналото, и днес се проявява по същия начин. В съвременния езически свят, когато мнозина само като камуфлаж демонстрират християнска вяра и убеждение, но в душата си, както кажа император Юлиан отстъпник, остаят езичници – и в мисление, и в поведение. Не само в западния нехристиянски свят – съвременния Вавилон, чийто бог са парите, но и в много православни страни, а и у нас, християните все по-вече се отдалечават от Бога и са тръгнали материалистичния си греховен живот. Хората се пристрастиха към земното, загърбиха и забравиха Бога. Но то е казано в Евангелието, че човек не може да слугува на двама господари.

В неделните и празнични дни, посветени на Бога, храмът – дом за молитва към Бога – е празен. Всеки бърза да натрупа блага за себе си, някои дори тъкат в задоволство и разкош, все едно ще живеят вечно със своето „богатство". Никой не се замисля, че живеем как наематели в този свят и от Бога зависи всичко. Той дава, Той взема, затова за нас е важно първо да търсим Царството небесно, а всичко останало ще ни се придаде.

Господ Иисус Христос – Синът Божий, дойде за земята да ни избави от греха чрез изкупителната жертва на Кръста и да ни дари усъвършенстващата ни, освещаваща благодат на Св. Дух. А ние забравихме за Неговата любов, Неговата жертва, забравихме прекрасните на Неговото учение – за любов към Бога и любов към ближния. Забравихме, че целта на човешкия живот е да се богоугодобиваме, а не да се сатанизираме чрез греха.

И понеже отстъпихме от Бога, той вразумително ни изпрати страдание – беди, които да ни вразумят. Те обаче не сами не ни вразумиха, не само не ни обединиха, но потвърдиха колко сме закоравели в злото: в забравата на Бога, в отстъплението. Храмовете отново останаха празни, хората отново заживяха постарому.

Някой, като в Ноеви дни, ще попита: „Ама в какво сме грешни?" Ще му отговорим: „В какво ли не!" Нима разврatът, съвременната порнография и хомосексуализмът, лансиран от медии и преса, пряко или заваоалирано, кото развращава дори и децата, не са грях? Нима наркоманията, алкохолизмът, тютюнопушенето не са грях? Нима завистта, егоизмът, алчността, омразата и себелюбието, които са основни характеристики за очертаване образа на съвременния човек, наричащ себе си християнин, не са грях? Не е ли грях волното допускане на секти и разни друговерни проповедници в православната страна, на които предците й са завещали да пази вярата си? Не е ли грях, че храмовете по време на богослужение в неделни и празнични дни са полупразни, а кафенетата и увеселителните хазартни заведения – препълнени? Не е ли грях, че вълнуставаме децата си в сатанизъм, чрез телевизионни филми (за космическия прилъпъл), чрез игри (огнио), чрез книги („Хари Потър"), вместо чрез православно вероучение в училища да ги възпитаваме на вяра в Бога, да ги учим на молитва, на всякакво добро? Не е ли грях това, че в православни страни се изправят стотици хиляди на ден – волни аборти на неродени деца – и тъй нататъ в тяхната кръв? И прочие, чиито други злини...

Всичко това не само че е грях, но се върши и с дързост. Ето защо Господ ни наказва, и ще търпим, ще трябва да се смирим и да се осъзнаем, като се разкаем и променим живота си. Защото разкаянието е промяна в човека, както учи в проповедта си св. Йоан Кръстител. Промяна на всякого от нас индивидуално и на всички заедно към Бога.

Св. ап. Павел казва: „Господ наказва когото обича; бичува всеки син, когото приема. Ако търпите наказание, Бог постъпва с вас като със синове. Защото кой е тоя син, когото баща му не наказва?" (Евр. 12:6-7).

Според св. Теофан Затворник Бог прати скърбите „ту за пробуждане от нравствен сън, ту за пресичане на неизправностите и греховете, ту за покайното им очистване, ту за възвисяване на покорността към Бога".

При всенародни бедствия хората, вярващите, трябва да се обединят в обща молитва и преданост към Бога. Храмът да е пълен при богослужение, постите да се спазват, делата да се променят. Вижте как постъпили царигградските жители през 910 г., когато искали да избегнат варварското нашествие на сарацините – събрали се във Влахернския храм на св. Богородица и прекарали там в молитва цяла нощ и императорът, и патриархът, и народът. А Божията Майка с невидимия си покров ги закриляла от предстоящата беда. Молитвата ги избавила от злото.

Някога в древността Бог изпратил пророк Иона при жителите на град Ниневия – с проповед да ги подтикне към разкаяние за безбожията им и промяна в живота в по-вече. Те послушали пророка, отдали се на пост и усилена молитва – масово, и наказанието Божие го отминало.

В Русия в миналото с масови моления и църковни служби народът многократно се е избавял от поробителски нашествия и природни бедствия. У нас в Рилския манастир, на Атон в Зографския манастир – монасите в миналото с съдрани моления и литийни шествия, при застъпничеството на св. Богородица и св. Йоан, са се избавяли от въшникали до манастира горски пожари, които „необяснимо как", чрез чудо са били погасявани от внезапни дъждове.

Дали обаче в нашата страна хората се обединяха за такава всенародна молитва към Бога? Разбира се, че не! Дори никои отци да са отправяли такава с малкото си паство, то е като капка в морето. Но и заради тях Господ ще прояви милост към целия народ. В случая е важно това, че повечето хора в душата си са станали невярващи, чрез делата си. И тогава как да се обединят за молитва, когато мнозина още питат: „Защо Господ ни наказва така суровo?" Ние пък ще им отговорим риторично: „Не е ли по-правилно да попитаме защо Господ още ни търпи?" Търпи ни заради несравнимата Си милост, заради молитвите на Своите праведници, незнайни за света, търпи ни, очакайки нашето покаяние.

Свещ. Кирил ТОШЕВ

Защо Бог ни търпи

Понякога се питаме: след като Господ ни изправа срещу разни беди и страдания, като наводненията в нашата страна, и ние не се вразумяваме, защо още ни търпи? Отговорът се крие в едно светоотеческо изказване, което се базира на Божественото Откровение – Библията, че докато има светии, праведници в света, дотогава и светът ще съществува. За повече яснота искам да цитирам в превод отговора, който дава по този въпрос архимандрит Амвросий (Юрасов) в книгата: „За вярата и спасението – въпроси и отговори". На въпрос № 129: „Как да поправим себе си сме сред като ние? Как да започнем покаянието си?", архим. Амвросий отговаря:

„Нашето падение е започнало в онзи момент, когато душата ни е загубила Бога, когато тя е престанала да общува с Него и е започнала да живее в тъмнина. А в тъмнината господства сатаната и пълчищата му или дяволите. Те така и нас са въвели в тъмнината и ни доведоха до заблуда. Ние по силата на свободната си воля сме отпаднали от Бога и това е причина да страдаме. Ние сме изгубили връзка с Бога, а не Той е нас. Светът е като река: по нея плава шлеп, а на шлепа се возят хора, които пеят, пият, гуляят, смеят се, танцуват, т. е. водят разпуснат живот. А този шлеп го теглят мъже, т. нар. бурлаки. Така и светът съществува заради множеството молитви на Църквата. В една известна руска картина („Бурлаки на Волге" – б. пр.), мъже бурлаки са изобразени изморени, изнемогали под тежестта, теглещи шлеп. И той плава по реката с равна скорост, срещу течението. Да не дава Господ, тези мъже да изпуснат шлепа. Тогава той ще тръгне назад по течението и ще се разбие в камките на някой подводен рог на реката и всички заедно в забавлението пътници ще загинат.

Повтарям: светът съществува заради молитвите на Църквата. Светите хора се молят за целия свят. А хората от плепа, това са онези, които живеят в света и са се отдали на пороците и страстите си. Наркотици, алкохол, разврат... Забравили са защо живеят на земята. А над земята стои Господ – Творецът. Съществува Раят, съществуват и вечните мъки в ада. Обаче ние съвсем не се замисляме за това. Само по Божията милост съществува светът. Господ охранява и поддържа този шлеп.

В Гърция съществува Света Гора – на полуостров Атон – център на съвременното монашество. Там има двадесет манастира. Седемнадесет гръцки, един руски, един български и един сръбски. Всички монаси там се молят за света. Вечер ние лягаме да спим, а там те започват молитва. През цялата нощ вознасят молитви Господ да продължи дните на нашия живот, тъй че заблудилите се хора да имат възможност да се покаят. А колко много са поднебнищите, които се молят през нощта, за тоова техните близки дори и не подозират. Поднебнищите може дори да живеят в центъра на Москва и пак цяла нощ да четат Псалтира, да се молят за благоденствието на града, на Русия, на целия свят. И тези молитвенници ги знае само Господ. Това означава, че Господ все още ни милва, щом ни е дал тези праведници, които да заличават нашите грехове.

От всекито от нас зависи що съществува ли светът, или не. Ако съгрешим в нещо, трябва веднага да се поправим и да се покаем. Господ приема всички. Съществуват непослушни деца. Ведньж са ги предупредили за нещо, а те не са послушали, втори път – пак същото. А впоследствие опитът на живота ще ги научи. Детето ще започне да моли за прошка, защото „Своя волюшка доводит до горюшка", т. е. своеволието води до огорчение. Родителите от любов прощават на децата си, приемат ги в родителската си прегръдка и забравят непослушанието, щом децата се поправят. Така и Господ е наш Отец, а ние Негови деца. Той очаква нашето покаяние, нашето изправление. Дори истински вярващите да не са много, то заради малкото на брой праведници Господ ще помилва мнозина, стига само това число да не се свежда до единица. Заради петдесет, тридесет, двадесет, десет праведници Господ обещал на Авраам да не унищожава Содом и Гомора. Ех, ако се бяха намерили поне тези десет праведника, но уви! Господ откри само четирима праведници сред беззаконниците и като ги избави от наказание, изведени бъх от града, погуби всички останали – грешници."

Когато Бог отнеме праведните, светът ще погине.

Подготви:
Свещ. Милан ГЕОРГИЕВ

БОГОСЛОВИЕ

Бог не е създал смъртта

Предишната беседа споменахме евангелския разказ за Христос, плачещ пред гроба на Своя приятел Лазар. Трябва още веднъж да се замислим над смисъла на тези сълзи, защото тук, в този момент, се извършва своеобразна революция в религията, в изконния религиозен подход към смъртта.

Вече говорих за смисъла на тази революция. До този момент смислът на религията, също както и смислът на философията, се състои в това да примири човека със смъртта, да направи нея, смъртта, по възможност желана. Смъртта като освобождение от тъмницата на тялото, като избавление от страданията, смъртта като избавление от тоси изменчив, суетен, зъл свят, като начало на вечността – това е всъщност съдържанието на религиозните и философските учения до Христа и извън Христа – в древната религия, в гръцката философия, в будизма и така нататък. Но Христос плаче пред гроба и по този начин изразява Своето негодувание от смъртта. Своя отказ да я приеме и да се примири с нея. Извеждък сякаш смъртта престава да бъде естествено, природно явление и се разкрива като нещо нередно, противоестествено, страшно и уродливо, провъзгласява се за враг. „А най-последен враг, който ще бъде унищожен, е смъртта."

И за да се почувства цялата дълбочина, цялата революционност на тази промяна, е нужно да се тръгне от самото начало, от самите извори на този съвършено нов, нечуван подход към смъртта. А тези извори са определени и описани пределно лаконично на друго място в Свещеното Писание . Там се казва: „Бог не е създал смъртта" (Прем. 1:13) – и това означава, че в света, в природата се е възцарило и царства нещо, което не произлиза от Бога, което Той не е възвелал и не е сътворил, което е против Него, извън Него."

Бог е сътворил живота. Бог винаги и навсякъде Сам се нарича Живот и Жизнеподателят. Бог, във вечно детския, вечно нов разказ на Библията, се радва на Своя свят, на неговата изпълненост със светлина и радост от живота.

Стигайки до предела и същността на разказа и откровението на Библията, може да се каже така: смъртта е отрицание на Бога, и ако тя е природна, ако тя се явява последната истина за живота и света, висш и неотменим закон на всичко съществуващо, то тогава няма Бог, тогава цялата история за творението, за радостта и за светлината на живота са лъжа.

Но тогава основният, най-важният, най-дълбинният въпрос на цялата християнска вяра е въпросът: откъде се е появила смъртта и как и защо е станала по-силна от живота? Как и защо се е възправяла така, че светът се е превърнал в някакво космическо гробище, в място, където шепа осъдени на смърт хора или в страх и ужас, или в опити да забравят смъртта се суетят върху един вселенски всепогълщащ гроб?

На тоя въпрос християнството отговаря също така твърдо, кратко и уверено. Ето го текста: *Чрез греха влезе в света смъртта* (Рим. 5:12). С други думи, за християнството смъртта представлява преди всичко явление от нравствения порядък, духовна катастрофа. В някакъв краен, неизразим с думи смисъл човек е пожелал смъртта, или вместо по-добре казано – не е пожелал онзи живот, който свободно, в любов и радост му е дал Бог.

Животът – има ли нужда от доказателства? – е една безкрайна зависимост. Човек, по думите на Свещеното Писание, няма живот в самия себе си. Той винаги го получава отвън, от другите, и животът му винаги зависи от нещо друго: от въздуха, от храната, от светлината, топлината, водата; именно тази зависимост изтъква толкова силно материализмът. И тук той е прав, защото действително човек е пределно, природно, биологически и физиологически подчинен на света.

Но там, където материализмът вижда последната истина за света и човека – та нали той приема този детерминизъм като очевиден закон на природата – там християнството вижда падение и извращение на света и човечеството, вижда онова, което нарича първороден грях.

Защото в библейския разказ Бог дава на човека света като храна и това означава, че храната – дар Божи – е дадена на човек, за да живее; но самият живот не е в храната и не е в зависимостта от света, а у Бога. Човек е жив чрез Бога – в това е смислът на онзи удивителен разказ как Бог беседва с човека „по дневната хладина" (Бит. 3:8-19).

Светът представлява вечно откровение на Бога за Самия Него пред човека, той е само средство за общуване, постоянна свободна и радостна среща с единственото съгражание на живота – с Живота на самия живот – с Бога.

„За Себе Си не създал, Господи, и няма да се успокои сърцето ни, докато не Те намерят!" (Бл. Августин).

Но ето – и в това е смислът на християнското учение за греха – именно тоси живот с Бога и за Бога не пожелал човекът. Той пожелал живот за себе си, започнал да вижда в самия себе си и целта, и смисъла, и съдържанието на живота. И избирайки просто себе си, а не Бога, предпочитайки себе си пред Бога, човек – без да си дава напълно сметка за това – е станал роб на света, роб на своята зависимост от света. Той яде, за да живее, но с храната си вече се обвързва със смъртта, защото в храната няма живот като такъв.

„Човек е това, което яде", е казал Фойербах. Да, така е, но той яде само онова, което е умряло; той яде, за да живее, а е заплашил да живее, за да яде – и в тоси безсмислен и порочен кръг се заключава страшният детерминизъм на човешкия живот.

По тоси начин смъртта е плод на отровна и вечно действащ разпад на живота, разпадането, в което човек свободно се е подчинил на смъртния свят, не притежаващ сам по себе си живот.

„Бог не е създал смъртта." Тя е доведена в света от човека, свободно пожелал живот само за себе си и в себе си, отхвърлил се от източника, целта и съдържанието на живота – от Бога, поради коего смъртта е станала естествен закон на живота. Смъртта като разпадане, като тъгъка, смъртта като временност, преходност и призрачност на всичко на земята.

За да се утеши, човек си е съградил мечта за друг свят, където няма смърт, и по тоси начин е предал тоси свят, подчинил го е докрай на смъртта. И само ако бъде разбрано християнското учение за смъртта като плод на това, че човек е изменил понятието за самата същност на живота, християнското благовестие за разрушаването на смъртта чрез възкресението може пак да бъде чуто като ново.

Александър ШМЕМАН
Превод: София АНГЕЛОВА

Авторитетът в Църквата

В тази епоха на превъзнасяне на „толерантността" над всички добродетели, идеята, че някой може да е окрен и в същото време искрено да греши, не е никак на мода. Нашата култура гръмко тръбя, че относно серизоните богословски разногласия между искрени и отворени християни не можело да има никакъв окончателен арбитър. А това никъде не лично по-явно, отколкото по отношение на ключовия проблем с авторитетите.

За разни въхровнаят религиозен и богословски авторитет се представлява от Свещ. Писание, за другите въхровнят авторитет е съсредоточен в определена църковна дъхновност, докато за трети не съществува никакъв религиозен авторитет освен самите тях и единствено те решавят в какво да вярват или не. Кой е твоят авторитет? Отговори на тоси въпрос, и ще разкриеш своя тип богословие.

Най-важното, на което искам да обърна внимание, е, че не трябва да даваме прибързани и бели спасителни отговори на въпроса за авторитета. Да се позоваваме единствено на Свещ. Писание, изобщо не отговаря на въпроса на кое от хилядите тълкувания на Свещ. Писание да вярваме. Да се позоваваме единствено на определена църковна дъхновност или на група епископи, колкото и святи хора да са те, предполага изключването на собствения ни разум още на прага и риска да станем жертви на безскрупулни лидери. Нека погледнем истината в очите – историята помни моменти, когато и епископи са грешали, и такива, които са разчитали единствено на Свещ. Писание, а в действителност са изповядвали изопачено богословие.

Авторитетът на Христос Христово е едновременно прост и изключително дълбок: Глава на Църквата е Иисус Христос. Авторитет на Църквата е Светият Дух, а отличителният белег на авторитета в Църквата е служението, а не господаруването. Това е пътят, по който Църквата е била основана и в хода на историята до ден днешен той не е бил изгубван.

По-трудно обаче е да си отговорим как тази истина действа на практика в живота на християнската църква и в живота на отделните християни.

На първо място, авторитетът е дар, а не усмирителна риза. Христовият авторитет е не толкова в Неговите заповеди, колкото в любовта Му. Тъкмо Неговата безгранична любов и служеното Му в полза на целия свет са карали пръв вековете и мъже, и жени да изоставят всичко заради Него. Авторитетът в Църквата е нещо повече от система от правила, на които се дължи подчинение, той представлява живот в любов и служение, който трябва да се следва и на който да се подражава.

Второ, авторитетът е вълпъен. Авторитетът в Църквата никога не може да бъде редуциран до списък от юридически предписания или до книгите по канонично право. В лицето на Христос Бог не просто ни говори, Той дойде сред нас и живя в пъ1т заедно с нас. Ако авторитетът ни ще е християнски, той трябва да бъде личностен. Няма ситуация, в която „правилата" да могат да заместят личното участие на водачите-служители, които се посвещават на другите.

И на последно място, авторитетът е практически. Прекалено много пъ1тни християнската вяра е била сведувана до система от разпоредби, прилагани без оглед на реалния живот на реалните хора. В християнския авторитет Правдата и Милосърдието се прегръщат. Уникалното в християнския авторитет е, че покорство винаги се дава, но никога не може да се изиска.

Всички тези разсъждения за авторитета в Църквата водят но някои съвсем практически последствия. Това означава, че онези, които ръководят Църквата – нейните епископи и пастори, са предимно служители, а не господари. Те служат на Божия народ, за да изпълнят онова, което св. Павел пише на Ефесяните: „И Той постави едни за апостоли, други за пророци, други за евангелисти, други за пастири и учители, за усъвършенстване на светите в делото на служението, в съзиждане на тялото Христово, докле всичка достигнем до единство на вярата и на познаването Сина Божий, до състояние на мъж съвършен, до пълната възраст на Христовото съвършенство" (Еф. 4:11-13).

И най-накрая, тоси възтлед върху християнския авторитет преобразява всяка област, в която упражняване никакъв авторитет – от това как се отнасяме със съпругите си, до децата, подчинените ни и дори до непознатите.

Свещ. Кристофър МЕТРОПУЛОС
Превод: Цветан БИЮКОВ

АБОНАМЕНТНА КАМПАНИЯ 2006

Абонирайте се за „Църковен вестник" и сп. „Духовна култура" – официалните издания на Св. Синод на БПЦ

„Църковен вестник" е издание с традиции в отразяването на живота на Православната църква. В него можете да намерите официалните известия на Св. Синод, анализи на актуални проблеми на Църквата и обществото, интервюта с видни духовници и богослови, пътеписи, новини от живота на епархиите, информация за нови издания.

През новата година екипът на „Църковен вестник" въвежда нова рубрика „Страница на читателите", в която ще публикуваме ваши материали, отзиви и коментари.

Как да се абонирате за „Църковен вестник": 1. В редакцията на адрес: София 1000, ул. „Оборище" № 4, Св. Синод, за издателството; 2. Като изпратите пощенски запис на адреса на редакцията, с точния Ви адрес; 3. Чрез пощенски запис по банковата сметка на Синодално издателство: HVB Биохим, клон Европа – София, ул. „Алабин" № 58, банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018.

ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ

за „Църковен вестник" и сп. „Духовна култура"

Посочете изданието и периода от време, за което искате да се абонирате

.....

Име..... Презиме .....

Фамилия.....

гр./с..... п. код ..... общ. .....

обл. ..... ж.к./ул. ..... №... бл. .....

вх. ..... ап. ..... тел: .....

Изпращайте на адреса на издателството попълнения талон за абонамент с приложен документ за платен абонамент (банково бордеро или пощенски запис).

Цените на абонамента са на стр. 8.

Освещаване на икони в Желязната църква

На 2 октомври 2005 г. камбаните на българската църква „Св. Стефан" радостно възвестиха началото на тържественото неделно богослужение.

С благословението на Неговo Светейшество Българския патриарх Максим и Светия Синод на БПЦ беше отслужена св. Литургия от архимандрит Наум, главен секретар на Светия Синод, и дякон Иван Иванов от ПКХЗИ „Св. Св. Александър Невски".

Чест за българската община в Истанбул бе присъствието на Неговo Светейшество Царигра́дския патриарх Вартоломей, който отслужи водосвет и освети реставрираните икони от иконостаса на Желязната църква. Участие във водосвета взе и протойерей Алчев Велков, енорийски свещеник на българската община.

В храя на богослужението патриарх Вартоломей въведе в степен „архонт на Вселенската църква" старшия църковен настоятел на храма г-н Димитър Атанасов, чиито родители са сред основателите на Българската екзархия.

С наградени кръст бе отличен архимандрит Наум.

Участие в това радостно събитие взеха и представителите на различни държавни институции и неправителствени организации, които помагат за реставрацията на храма. Основни дарители на Желязната църква „Св. Стефан" в Истанбул са българското правителство, представено от директора на Дирекция „Вероизповедания" на МС проф. Иван Ж. Димитров, което дава основната субсидия за издържката на храма, кметът на град Пловдив Иван Чомаков, който е направил и дарение за реставрацията на иконостасните икони, Явор Камбуров и Чавдар Дамянов от управителния съвет на фондацията „Български православен храм „Св. Стефан в Цариград", които са подпомогнали реставрацията на покрива, областният управител на град Пловдив и много гости.Ред основните дарители е и Царигра́дският патриарх Вартоломей, който е дарил средства за реставрацията на храма и за осигуряването на безплатен обед на всички българи и славяни след всяка неделна служба, кметът на град Истанбул, който е подкрепил на Министерството на строителството на Турция с направил голямо дарение за укрепването на основите на храма.

Специално за събитието в този ден пристигнаха много роднолюбиви българи от България, Гърция, Македония и Турция.

Бяха произнесени официални поздравителни слова от Царигра́дския патриарх Вартоломей, всеки от двамината настоятелстото Васил Лязев и кмета на Пловдив И. Чомаков.

Дякон Иван ИВАНОВ

Всички сме едно в Христа

Слово на патриарх Вартоломей

Бяхме искали да приемем официалните пратеници на българската държава г-н Иван Чомаков, кмет на гр. Пловдив, и проф. Иван Димитров, уважаемите членове на българския парламент, представителите на медиите, с една дума, всички вас, възлюбени синове и дъщери в Бога. Ви поздравяваме за красивата страна България, от Църквата, която е първородна и обична дъщеря на Великата Христова църква, нашата Вселенска патриархия, и заради това ние ви посрещаме и ви прегръщаме с цялата си бащинска любов.

Голяма радост е, че днес сме в храма „Св. Стефан" да благословим нашите духовни чеда, членовете на Българската община в Истанбул, и проекта за възстановяване на св. икони, който бе изпълнен и завършен успешно под специалните грижи на г-н Чомаков. В тази връзка бяхме искали да благодарим още веднъж на общината на нашия Град за решението да покрие разходите за ремонт на основите на храма, един наложителен проект, който се надяваме да започне скоро.

Вселенската патриархия еднакво обича всички свои чеда, независимо от техния етнически, литургически и културен произход. Църквата е една и единствена институция, която в пълнота прилага учението на св. апостол Павел, който казва, че в царството Божие, а това означава в Църквата, „няма вече юдеин, ни елин; няма роб, ни свободник; няма мъжки пол, ни женски; защото всички вие едно сте в Христа Иисуса" (Гал. 3:28). Доказателство за това е, че днес благословяме с почетното знание на нашата патриархия изтъкнатия син на вашата община, г-н Димитър Атанасов, един добър християнин и успешен бизнесмен. Това е чест за цялата община и лично на един от нейните членове.

От тази позиция ние изпращаме нашия горещ братски поздрав на Неговото Светейшество Българския патриарх Максим, който болезнено през тези дни, и му пожелаваме бързо възстановяване. Ние с радост си спомняме нашето последно посещение в София миналата година за отбелязването на неговия 90-и рожден ден, когато за пореден път се радвахме на изключителното гостоприемство на вашия народ. Надяваме се още много пъти да се срещаме с вас в България или тук. Ние винаги споменаваме патриарх Максим в нашите молитви, както и нашите братя в Христа – св. йерархия на Българската православна църква.

Из историята на българския храм „Св. Стефан" в Цариград

През епохата на Българското възраждане в турската столица Истанбул, наричана от българи и други православни народи Цариград, се установила голяма българска колония. В средата на XIX век тя набъбнала над 50 хиляди души, главно занаятчии и търговци и не малък кръг културни дейци. Царигра́дските българи се оказали най-дейни в църковно-народната борба и през есента на 1849 г. се сдобили със свой молитвен дом. За тази цел книз Стефан Богориди, българин на турска служба, дарил имот от две каменни къщи и една дървена къща с голям двор в квартала „Фенер". На 17 октомври 1849 г. бил издаден и официален султански ферман, който позволявал на българите, живеещи в турската столица, да имат собствена църква в квартала „Фенер". Долният етаж на дървената къща бил превърнат във временен параклис, тържествено осветен на 9 октомври 1849 г. от Созополско-Ахтополския митрополит. По-късно параклисът прераснал в самостоятелен храм (известен като Дървената църква), посветен на св. първомъченик и архидякон Стефан. На следващата 1850 година с камъните от разрушените две къщи срещу първата църква бил завършен строеж на т.нар. „Метох" – голяма триетажна каменна постройка с 25 стаи. Така се оформил духовният център на цариградските българи на около 300 м от Царигра́дската патриаршия. От този център, под носа на фанариотите, българските църковни дейци 27 април 1892 г. Понеже мястото било насип, архитектът Ховсеп Азнавур предложил конструкцията да бъде от стоманени железни плоскости. Те били изработени във фирмата на Рудолф фон Вагнер във Виена. Окончателното сглобяване на Желязната църква приключило на 14 юли 1896 г. Възникнал малък проблем около формата на иконостаса, понеже бил изработен по католически образец. Изпратили в Москва главния секретар на Екзархията Атанас Спонов и архитекта Азнавур, за да преговарят по изработката на нов иконостас в източноправославен стил. За направата му бил сключен договор с московския придворен фабрикант Николай Алексиевич Ахапкин. Изписването на иконите било възложено на московския живописец Лебедев. В Русия било поръчано изработването на шест камбани с различна големина. Те били отлети в Ярославъ във фабриката на П. И. Оловянишков.

Тържественото освещаване на новата църква „Св. Стефан", наричана още „Желязната църква", било извършено от екзарх Йосиф на празника Рождество Богородично, 8 септември 1898 г. След освещаването на новия храм съборили старата Дървена църква. Запазен бил само напръстолистен камък от олтара й, който и до днес стои като скромен паметник, напомнящ за историческата роля на малката църквица в предъжение на половин век.

Така най-сетне Българската екзархия и царигра́дските българи се сдобили с голяма и представителна църква – трикорабна базилика в източноправославен стил. Уникална по своята архитектура и техническо изпълнение, тя била единствената желязна църква в източноправославния свят. Желязната църква вече старее видимо иръждата разяжда метала протрещоно – не е далеч денят, когато тя може да рухне като куп стара желязо. Необходимо е спешното й реставриране от специалисти, ако искаме да я запазим като шедьовър на църковната архитектура от края на миналия век.

Информацията за историята на храма е от: www.svstefan.com

„Нашата вяра"

Синодално издателство разпространява с книгата „Нашата вяра" на цена 4 лв. за брой.

При закупуване на количество над 10 броя се ползва 20% отстъпка.

Разпространителите могат да вземат книги на консигнация.

Телефон за поръчки: 02 / 980 30 16.

Адрес на издателството: гр. София 1000, ул. „Оборище" № 4, Синодната палата, Синодалното издателство на БПЦ.

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2006 г.

„Църковен вестник"
1 година ..... 21,00 лв.
6 месеца ..... 10,50 лв.
3 месеца ..... 5,25 лв.

сп. „Духовна култура"
1 година ..... 18,00 лв.
6 месеца ..... 9,00 лв.
3 месеца ..... 4,50 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище" № 4
тел. 987-56-11
тел./факс 980-30-16
e-mail: synpress@dverdg.net
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
HVB Биромат, клон Европа – София, ул. „Лъбен" № 58
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изтеглят точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник" съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.